

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

які в подальшому увійшли до складу такого комплексного складного об'єкта (в т. ч. композитори, аніматори, художники, програмісти, сценаристи, дизайнери та ін.); продюсери; редактори; розробники; видавці; організатори; локалізатори; роботодавці та ін.

Ключові слова: мультимедійні твори, мультимедіа, об'єкти авторського права, віртуальність, інтерактивність.

Key words: multimedia works, multimedia, copyright objects, virtuality, interactivity.

ШЕНДРИК ІРИНА СЕРГІЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри права інтелектуальної власності
та патентної юстиції*

ФОТОГРАФІЧНИЙ ТВІР У СИСТЕМІ ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Фотографічний твір є одним із об'єктів авторського права, який постійно використовується у різних сферах життя, тому його непра- вомірне використання стає щодалі частішим явищем, а тому потребує детальної уваги та захисту. Постає доречне питання щодо реалізації авторського права на фотографічний твір та як протидіяти незакон- ному використанню такого об'єкта авторського права.

Серед авторів наукових досліджень, які у своїх працях вже приді- ляли увагу цим питанням, слід відзначити таких вчених, як О. Кулініч, С. Мазуренко, Ю. Канарик, К. Омельчук, Г. Омельченко та інших.

Великим кроком вперед на сьогоднішній день є прийняття Верховною Радою нового закону «Про авторське право і суміжні права», який набрав чинності 01.01.2023 року.

Так, законодавством відтепер встановлено поняття фотографічного твору, а саме, це твір, статично відображений (зафіксований) із засто- суванням аналогових, цифрових фотографічних технологій на матері- альному носії чи в електронній (цифровій) формі або із застосуванням лазерних технологій у вигляді об'ємного тривимірного зображення [1].

Але поряд з тим, законодавством відтепер також встановлено, що до об'єктів, які не охороняються авторським правом, належать фотографії, що не мають ознак оригінальності та не є фотографічними творами. Отже, не кожна фотографія охороняється авторським правом, а лише та, яка буде мати ознаки оригінальності.

Під оригінальністю твору ми повинні розуміти ознаки власної інте- лектуальної творчої діяльності автора, тобто мати якийсь сюжет чи відображати творчі рішення.

Так у ст.6 Директиви 2006/116/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 12 грудня 2006 року про строк охорони авторського права і деяких суміжних прав, визначені ознаки фото яке підпадає під автор- сько-правову охорону, а саме: фотографія повинна бути оригінальною,

самобутньою, повинна становити інтелектуальний витвір автора, що відображає його особистість.

Бернська конвенція при визначенні поняття фотографічного твору, пропонує нам віднести до них в тому числі твори, виконані способами, подібними до фотографії і зазначає про те, що вони будуть охоронятися як об'єкти авторського права [2].

Слід звернути увагу на те, що правова охорона поширюється тільки на форму вираження твору й не поширюється на будь-які ідеї, теорії, принципи, методи, процедури, процеси, системи, способи, концепції, відкриття, навіть якщо вони виражені, описані, пояснені, проілюстровані у фотографії.

Якщо звернути увагу на судову практику, то можна побачити, що під час захисту авторського права на фотографії будь-яка світлина вважається об'єктом авторського права, створеного творчою працею, і підпадає під охоронювані законом об'єкти авторського права. Лише у випадках, коли буде доведено, що фотографія зроблена автоматичними пристроями без використання творчої праці людини суди можуть визнати, що в цьому разі фотографія не є об'єктом авторського права.

Так наприклад, у справі британського фотографа Девіда Слейтера проти американської неприбуткової організації Фонду «Вікімедія», розглядався спір про те, що у 2011 році в джунглях Індонезії мавпа заволоділа фотокамерою британського фотографа і зробила автопортрет який став знаменитий на весь світ.

Деякі вчені визнавали суперечливими претензії про порушення авторських прав на зображення мавпи, зазначаючи, що Д. Слейтеру не могли належати авторські права на фото, тому що він фактично не брав участі в його створенні, тобто відсутні ознаки оригінальності та творчого рішення.

Після кількох років судової тяганини, суд прийшов до висновку, що оскільки авторське право на фотографічний твір не може належати тваринам, а фотограф здійснив усі можливі і необхідні маніпуляції задля отримання цього знімку (налаштування фотографом обладнання, налаштування ефектів, встановлення експозиції), то авторське право на фотографію належить Д. Слейтеру [3, с. 61].

Якщо ж все ж таки відбулося використання фотографії без згоди автора і автор хоче захистити своє право, це можна зробити декількома способами: 1) направити лист з вимогою припинити неправомірне використання такого об'єкта авторського права (якщо порушення відбулося у мережі Інтернет, вимагати блокування сайту, або повне видалення вашого фотографічного твору); 2) подання позову до суду.

Отже, підсумовуючи слід зазначити, що фотографії за своєю правовою природою є творами, тобто оригінальними результатами інтелектуальної (творчої) діяльності людини, які підлягають правовій охороні відповідно до законодавства. Разом з тим, широкі технічні можливості щодо створення фотографій, обумовлюють численні дискусії на предмет розмежування оригінальних фото, як творів та звичайних фотографій з відсутністю будь якої власної інтелектуальної

творчої діяльності автора, які не слід відносити до об'єктів авторського права, що актуалізує необхідність подальших наукових досліджень у зазначеній сфері.

Список використаних джерел:

1. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 1 січня 2023 року № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20>
2. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. Паризький Акт від 24 липня 1971 року, змінений 2 жовтня 1979 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051
3. Канарик Ю., Скляр Я. Захист авторських прав на фотографічні твори: вітчизняний та світовий досвід. Юридичний науковий електронний журнал. 2018. № 3. С. 59-62. URL: http://lsej.org.ua/3_2018/17.pdf

Ключові слова: авторське право, фотографія, фотографічний твір, об'єкт авторського права, незаконне використання.

Key words: copyright, photo, photographic work, object of copyright, illegal use.

Еннан Руслан Євгенович

Цифрове право (право віртуального простору) та «цифровізація» права	588
--	-----

Кирилюк Алла Володимирівна

Світовий досвід вирішення спорів з інтелектуальної власності в сучасних умовах	592
---	-----

Мазіна Олена Олександрівна

Штучний інтелект: суб'єкт або об'єкт права	596
--	-----

Симонян Юлія Юріївна

Визначення поняття «дизайн»	600
---------------------------------------	-----

Макаришева Тетяна Степанівна,

Крохмальов Денис Вікторович

Роль правовласників у протидії контрафактній продукції	602
--	-----

Бугаєць Альона Сергіївна

Співпадіння волі і волевиявлення у фраздаторних договорах та їх неспівпадіння	604
--	-----

Височин Дмитро Олександрович

Питання законодавства України в сфері імпорту ліків	606
---	-----

Головатюк Іван Миколайович

Міжнародно-правова охорона об'єктів авторського права	608
---	-----

Гриценюк Владислав Олександрович

Правова охорона мультимедійних творів	612
---	-----

Шендрик Ірина Сергіївна

Фотографічний твір у системі об'єктів авторського права	616
---	-----

СЕКЦІЯ 25

**ЦИВІЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО У СВІТЛІ РЕФОРМУВАННЯ
СУДОВОЇ СИСТЕМИ**

Голубєва Неллі Юріївна

Щодо залучення судом апеляційної інстанції третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору	619
---	-----

Андронов Ігор Володимирович

Судовий порядок встановлення факту проживання однією сім'єю з військовослужбовцем	621
--	-----

Бут Ілля Олександрович

Судовий розгляд під час повітряної тривоги	624
--	-----

Волкова Наталія Василівна

Щодо визначення територіальної підсудності у справах про захист сімейних прав та інтересів дитини у цивільному судочинстві	626
--	-----

Іліопол Інна Михайлівна

Посилення ролі підготовчого провадження у цивільному процесі України	628
---	-----